SALAMOV ISLOM TASHKAZAKOVICH

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT TIJORAT BANKLARIDA TRANSFORMATSION JARAYONLAR MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH

MONOGRAFIYA

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI

SALAMOV ISLOM TASHKAZAKOVICH

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT TIJORAT BANKLARIDA TRANSFORMATSION JARAYONLAR MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH

MONOGRAFIYA

Toshkent – 2026

UO‘K: 336.71:338.24(575.1)
KBK: 65.262.1(5O')
S 25

I.T. Salamov
O‘zbekiston Respublikasi davlat tijorat banklarida transformatsion jarayonlar mexanizmini takomillashtirish/ Monografiya. - T.: “Ilm-ma’rifat” nashriyoti, 2026. – 252 b.

Iqtisodiyot fanlari doktori, professor, akademik N. Tuxliyev umumiy tahriri ostida

Mazkur monografiya Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti mustaqil tadqiqotchisi I.T. Salamovning tijorat banklarini transformatsiya qilishning mohiyati va asosiy yo‘nalishlari masalalariga bag‘ishlangan ilmiy tadqiqoti doirasida tayyorlangan. Unda zamonaviy bank transformatsiyasi texnologik yangilanish bilangina cheklanmaydigan, balki bankning biznes modeli, korporativ boshqaruvi, risk-menejmenti, inson kapitali, operatsion jarayonlari, xizmat ko‘rsatish kanallari hamda moliyaviy barqarorligini yagona tizim sifatida qayta tashkil etishni nazarda tutuvchi murakkab institutsional-iqtisodiy jarayon sifatida tadqiq etilgan.

Monografiyada tijorat banklaridagi transformatsion jarayonlarning iqtisodiy mohiyati va ilmiy-uslubiy asoslari ochib berilgan, davlat ulushi mavjud banklarni transformatsiya qilish va xususiylashtirishning xorijiy tajribasi tizimlashtirilgan hamda ushbu tajribani O‘zbekiston sharoitiga moslashtirishning institutsional shartlari asoslangan. Davlat ishtirokidagi banklar faoliyati, ularning bank tizimidagi o‘rni, korporativ boshqaruv mexanizmlari, biznes modelini yangilash, strategik investorlarni jalb etish va xususiylashtirishga tayyorlash masalalari o‘zaro bog‘liqlikda tahlil qilingan.

Tadqiqot natijasida davlat tijorat banklarini transformatsiya qilishning kompleks mexanizmi, biznes yo‘nalishlarini maqsadli segmentlar asosida boshqarish, filiallarni xizmat ko‘rsatish nuqtasidan faol sotuv va maslahat markaziga aylantirish, moliyaviy natijalarni ssenariylar asosida prognozlash, muammoli aktivlarni erta aniqlash, korporativ boshqaruv va ichki nazoratni xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish hamda bankni xususiylashtirishga bosqichma-bosqich tayyorlash bo‘yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Monografiyaning ilmiy va amaliy ahamiyati ishlab chiqilgan yondashuvlardan davlat ulushi mavjud tijorat banklarining transformatsiya strategiyalarini ishlab chiqish va baholashda, bank biznes yo‘nalishlari bo‘yicha KPI tizimini shakllantirishda, kredit portfeli sifatini yaxshilashda, raqamli xizmatlar va filiallar tarmog‘ini maqbullashtirishda, shuningdek, banklarning investitsion jozibadorligi va xususiylashtirishga tayyorgarlik darajasini oshirishda foydalanish mumkinligi bilan belgilanadi.

Mazkur monografiya iqtisodiyot va moliya yo‘nalishidagi ilmiy xodimlar, doktorantlar, magistrantlar, oliy ta’lim muassasalari professor-o‘qituvchilari, tijorat banklari rahbar va mutaxassislari, bank nazorati organlari xodimlari, shuningdek, bank transformatsiyasi, raqamli moliyaviy xizmatlar va davlat banklarini xususiylashtirish masalalari bilan qiziquvchi kitobxonlarga mo‘ljallangan.

Taqrizchilar:
D. Murodova
iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
X. Ulashev
iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

ISBN: 978-9910-4522-8-4

© I.T.Salamov, 2026.
© “Ilm-ma’rifat” nashriyoti, 2026.

MURDARIJA

KIRISH 4
I BOB. TIJORAT BANKLARIDA TRANSFORMATSION JARAYONLARNING MOHIYATI VA UNI AMALGA OSHIRISHNING ILMIY-USLUBIY JIHATLARI....7
1.1. Tijorat banklarida transformatsion jarayonlarning mohiyati amalga oshirishning ilmiy-uslubiy jihatlari 7
1.2. Davlat tijorat banklarini transformatsiya qilishning xorijiy tajribalari....24
1.3. Tijorat banklarini davlat tasarrufidan chiqarish va xususiylashtirish....40
II BOB. TIJORAT BAKLARIDA TRANSFORMATSIYA-LASHUVNING ASOSIY YO‘NALISHLARI 60
2.1. Tijorat banklarida korporativ boshqaruvni takomillashtirish mexanizmlari....60
2.2. Davlat ulushi mavjud tijorat banklari faoliyati tahlili....79
2.3 Boshqarish strategiyasini ishlab chiqish va tarkibiy tuzilmalarni muvofiqlashtirish mexanizmi....105
III BOB. DAVLAT TIJORAT BANKLARIDA BIZNES YO‘NALISHLARI VA ULARNI BOSHQARISH STRATEGIYASI 129
3.1. Kichik va o‘rta biznes korxonalarini qo‘llab-quvvatlash strategiyasi 129
3.2. Chakana biznesni rivojlantirish va raqamli mahsulotlar, xizmatlarni kengaytirish strategiyasi....150
3.3. Banklarda strategik rivojlanishning moliyaviy modellari....165
IV BOB. FILIAL TARMOQLARINI BOSHQARISHNI TRANSFORMATSIYA QILISH VA INVESTITSION MANFATDORLIKNI OSHIRISH 188
4.1. Bank filiallarini transformatsiya qilish va front-ofis (yangi sotuv) tarmoqlarini shakllantirish 188
4.2. Moliyaviy barqarorlikni ta’minlash va xususiylashtirishga tayyorlash 227
XULOSA....238
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI 240

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI

SALAMOV ISLOM TASHKAZAKOVICH

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT TIJORAT BANKLARIDA TRANSFORMATSION JARAYONLAR MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH

MONOGRAFIYA

Muharrir: Asqarjon SAMADOV
Texnik muharrir: Zokir ALIBEKOV
Musahhih: Ahmed OTABOEV
Sahifalovchi-dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

“Ilm-ma’rifat” nashriyoti.
01.06.2023-yildan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi AOKA tomonidan № X-25162
reestr raqami bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 086717

“Ilm-ma’rifat” nashriyoti.
Manzil: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani,
“Kumushkon” ko‘chasi, 26-uy.
Murojaat uchun telefon: 937184007.
Telegram manzil: @iqtisodiyot_77
Topshirildi: 2026-14-08
Bosishga ruxsat etildi: 2026-14-09
Bichimi 60x84 1/8. “ Times New Roman ” garniturasi.
Ofset bosma usulida ofset qog‘ozida bosildi.
Shart. b.t. 28.5
Adadi: 50 nusxa.

ISBN 978-9910-4522-8-4